

НОВИЙ ЧАС

ІЛЮСТРОВАНІЙ ПОЛІТИЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ЧАСОПИС

Ч. 2.

ВИХОДИТЬ ДВА РАЗИ В ТИЖДЕНЬ.

Рік II.

ПЕРЕДПЛАТА в КРАЮ
місячно 800.000.
В Америці річно 8 доларів.

АДРЕСА:

„НОВИЙ ЧАС“ Львів, Руська 18.

ПЕРЕДПЛАТА ЗА КОРДОНОМ
місячно рівновартість 8 кор. чсс.
одно число 1 кч.

На порозі Нового Року. Золоті скарби на вичерпанню. — Світова війна в цифрах.

Мек Донелд

виголосив уже програмову бесіду, у якій зазначив, що як прийде до влади, не буде робити ніяких проб заведення соціалістичного лад, а всю енергію зосередкує на злагіднення тепершнього напруженого положення. Буде стреміти до зменшення зброєнь, піднесення поваги Ліги Націй і визнання Союзів. — Є вже вістки, що як тільки Мек Донелд прийде до влади йому зголосять консерватисти і ліберали недовіре і його кабінет, перетреваючи всього кілька днів, уступить місце кабінетови Асквіта.

Вістка про замах

на Кемала Пашу, про який вчора доносили часописи, оказується неправдивою. Таке цині доносять з Константинополя.

Американське виховання дітей.

Америка, край див і чудів. Все там якесь незвичайне і нечуване.

Недавно донесли часописи про цікаве виховування дітей в одного фермера. Він висаджує свою дволітну дитину на кришу хати і каже їй відтак скакати до нього на руки. Дитина без надуми скаче, а батько ловить її у воздуху.

— В той спосіб — каже фермер — привчаю дитину бути рішучою і відважною. Але той спосіб навчання рішучості й відваги занадто ризикований. Досить одного помилкового руху і дитина забється або стане калікою.

В імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний, око Трибунал пресовий у Львові, рішив на внесок державної прокуратурі, що зміст часописи „Новий Час“ число 14, з дня 20 грудня 1923, в артикулі під заголовком: 1) „Що хвилини зуслила“ в уступах між словами: а) безсильний стан а: Тоді він б) майбутнього а: Мусимо любити. 2) з вірша на стороні третій між словами: дочка а: Даремно. 3) „Протест українських громадян м. Львова“ в уступах а) між словами:

шкільництва а: Пригадуємо б) від слів: Такого параграфу до кінця. 4) „Відгомін недавнього минулого“ в уступі між словами: Трибунал а: всі ці внески. 5) „Тугут скінчик — Владислав Грабські починає“ в уступі від слів: Поляки бавляться до кінця артикулу містять в собі ество ад 1) 3) б) злочину з § 65 а) ад 4) виступку з § 30) а) з. к. узнав доконану в дни 18. грудня 1923, конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 з. к. заборону дальшого

розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторові тої часописи, щоби це рішення помістив безплатно в найближчому числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. XII. 1862. Д. л. д. Ч. б. ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 4.000.000 Мп. Львів, дня 21. грудня 1923.

(Підпис нечиткий).

Під Новий Рік.

*Як хмари гонені вітрами
Пливуть нестримно годи.
І знов один проплив над нами
Рік вихрив і негоди.*

*А ми?!... З нас деякі хилились,
Як лози серед поля.
З лихою долею годились:
„Така вже Божя воля!“*

*А другі опустили руки,
Як та береза віти,
І тільки зойкали з розпуки,
Що тяжко їм терпіти.*

*Лиш треті встоялись примірно
Посеред бур і грому
І не хилилися покірно,
Й не скаржилися нікому.*

*„Хоч вихри в нас когось на краю
Сторощать і придусять,
Дарма: бо де дрова рубають
Тріски летіти мусять!“*

*Та в завзятуцім бою з нами
Їх міць змаліє, згасне,
І понад рідними ланами
Засвітить сонце ясне!“*

На порозі Нового Року.

(К) Рік 1923, закінчився і завершив десятиліття дивних і страшних часів, в яких кровавились народи, розлітались могутні королівські і царські трони, змаліла вартість життя, затерлась різниця між добром і злом, правом і безправем. Перше п'ятиліття цих часів (до версайського миру в 1918 р.) заповняла кривава розправа народів „великих“, ступенована їхнім завзяттям, окрилювана надією народів „малих“. Друге п'ятиліття, хоча носить назву миру і було менше кровавим чим перше, не менше від першого витиснуло сліз горя. Мир замінив у безнастанне вижидання війни. Безкопечні маси народів у своїм щоденнім шалотанню з безвихідним матеріальним положенням, не можуть найти відповіді, за що лили сторіками свою кров. Вони бачать з одного боку блискуче багатство одиниць, з другого невиласну нужду народів-рабів. Друге п'ятиліття поглибило провалде, створене першим. І отже: чувство непевності завтра, а за тим горячкового неспокою, чувство горечі і кривди, заведе тих надій і бажань відплати, це канва, на якій сучасність виписує свою буденщину.

Останнє десятиліття було найбільш безжалісним для українського народу. Воно підняло його могутніми товчками Війни і Революції на височинь волі, дало йому власну державу на те, аби серед безмірного зовнішнього і внутрішнього безладдя звергти його на дно життя. А за той час українські землі були тереном безупинних мандрівок озброєних десятків мільонів Німців, Мадярів, Турків і всяких „братів“ Слов'ян, опісля мандрівок мільонів голодних полонених. Скільки кровавих слідів і безмовної печалі оставили ці, нерідко гірші хижаків люди? За той час сини українського народу билися за свою і чужу справу. Їх кістки свідками боїв на землях Італії і Сербії, і своїх рідних просторах. За той час сотнями тисяч змігав тиф, холера і черв'як, сотні тисяч томилась і вмирили по таборах Талергофу і Гмінду, Туркестану і Сибірі, Пікулиці і Тухолі, Берестя і Домб'я Стшалкова, Каліша і Щейрни. Десятки тисяч повільно конаючих, знеможених хворобами і сифісом, десятки тисяч зомбених і еміграції, тисячі інвалідів, неспосібних до праці, мі-

ліони голодуючих або на пів голодуючих, серед яких порозкидані то тут то там... мазурські оселі. Ось закінченне, то дно життя, в яким опинились ми при кінці десятиліття цих дивних і страшних часів!

Що-ж принесе 1924 рік? Яке він започаткує десятиліття?

Нема чоловіка, аби новажився на це питання дати точну відповідь. Але й нема чоловіка, що цікавився останніми подіями, який не бачив би, що у народі є „щось“, що не дозволяє згаснути його надії на кращу майбутність і додає йому бадьорости у його, хочби й найгіршим положенню. Це „щось“ зветься національною самосвідомістю. Воно зв'язує поодиноких людей того самого народу не лише мовою і спільним походженням, але й почуттям одної спільної потреби, розумінням, що краща доля народу кується тільки у його власній державі. Народ гине не тоді, як його здешаткує тиф, війна і голод, не тоді, як він уважає своє положення найважчим, але тоді, як він виречеться своїх політичних стремлень. Добре сказав один з кращих провідників одного розбитого народу, що судьба народу, який немає національної самосвідомости стає судьбою тих столітніх руїн, не покритих дахом, які розсипуються під впливом вітру і дощу в пісок, а добрі сусіди розбирають цегли і камінні руїни та вживають їх на будівлю своїх домів і стаєн.

Вистане порівнати 1914 рік з теперішнім порогом 1924, аби не дати пропасти надії і бадьорости, хоча положення українського народу під чотирма займанщинами не має собі рівного. Перед 1914 р. ми дрімали і безучасно користали з цих охляпів, які нам кидали з чужих столів, тепер ми находимся у положенні чоловіка, який тужить уже за соняшним світлом, хочби мав електричне, як тільки він уже раз соняшне світло побачив. Ми знаємо ясно і рішучо, чого ми хочемо і з погордою дивимось на тих, які дальше оглядаються за панськими охляпами. Народ, що був самостійним, не вдоволюється автономією.

І коли щирий Українець над Сяном радіє здобутком Українця над Доном, а українське серце в Києві відгукується на український голос в Сан Франціско, то це значить, що українська самосвідомість кріпшас, що вона виже всіх Українців в одно стремління. І хай би наше положення на порозі 1924 р. було важчим, чим було перед 1914 р. За те ясно, що десятиліття 1914—1924 вказало нам вирваний.

шлях котрий ми раніш бачили лиш у мріях і каже ним прямувати, аби не остати при кінці слідуєчого десятиліття дальше на дні історичного життя.

В життю народів вже одно розумінне і ясність їх шляхів буває задатком здійснення.

Боротьба за українські школи.

Розрізняємо війну фізичну і війну культурну. На справдішній фізичній війні вбивається людей, а культурною війною завойовується людські душі.

Котра війна страшніша з огляду на наслідки?

На звичайній фізичній війні, коли впаде твій брат, син чи свояк то великий жаль, але — як то кажуть — упав таї пропав і для нас вже більше не існує. Однак коли ворог завоює душу твоєї дитини, коли викраде з неї українське серце, — то зробить з неї такогж самого ворога як і сам або ще гіршого. Умерлий не встане з гробу, але вихований в чужій школі перекінчик, яничар збільшить ряди твоїх ворогів.

Добре розуміють це Поляки і тому особлившу увагу звертають на вихованне і на школу.

За історичної Польщі польських шкіл на українських землях було небогато, а всеж таки скільки то перекінчиків, ренегатів, яничарів, найзавзятіших ворогів українського народу повиховували вони. На пр. Ярема Вишневецький, ставши з Українця Поляком, вбивав наших братів живцем на палі, пражив на розпеченому залізі, здирав шкіру з живих людей!

За небіжки Австрії Поляки не допускали до розвитку українського шкільництва і тому лунав тоді клич „Наша школа в ярмі“ і шкільній політиці львівського союзу та був Красвої Шкільної Ради протиставили Українці свої приватні школи. Всеж таки українське шкільництво, хоча гноблене, представлялося в тому часі непорівняно краще чим тепер під Польщею. І так:

Українських народніх шкіл у Східній Галичині було в 1911—12 шк. році це є до війни 2612, а після війни в 1920—21, році 1930, отже менше о 682.

Польських народніх шкіл у Східній Галичині було в 1911—12 шк. році 1537, а в 1920—21, шк. р. 1872, отже більше о 335.

Коли числити по клясам, то на 9.856 (отже кругло 10.000) клас у Східній Галичині є 7.211 польських і лише 2.745 українських клас.

Для Америки, Канади, Бразилії і прочих країн

передплата виносить 3 долари річно, які просимо переслати на нашу адресу порученими листами. Спішіться, щоб не було задержки в висилці газети.

Найбільше стратили ми в тернопільському „воєвудстві“, бо 279, відтак іде львівське зі стратою 235, далі станиславівське, де ми стратили 141, а вкінці українські повіти з краківського воєвудства стратили 27 українських шкіл.

В поодиноких повітах страта ця дуже разяча. На приклад у старосамбірському повіті зі 41 українських шкіл остало 6, а польських з 9 зросло на 51. У деяких повітах як: Чортків, Тереховля, Броди маємо всього по 13 українських шкіл в повіті Збараж 15. І т. д.

До того польська влада після війни потворила 385 т. зв. польско-українських шкіл Який характер цих шкіл не треба мабуть пояснювати.

Коли додамо всі наші страти й нашим коштом побільшене число польських шкіл, а саме: 682 знищених укр. шкіл, о 335 збільшене число польських шкіл, і 385 польско-українських шкіл, то загальна втрата з нашого передвоєнного наріч польського стану посідання ви-

носить страшну цифру, бо поверх 1.300 шкіл не числячи приватних народніх шкіл „Towarzystwa Szkoły Ludowej“ (TSL), яких число виносить 474. Це стратити за час від 1919 до 1921. року. Скільки стратили ми за час від 1921. до 1924. року — це оповите тайною, бо польська влада заборонила вдавати які небудь статистичні інформації що до шкільництва. Та сподіватися треба, що страти ті мусять бути ще страшніші чим тут наведені, коли польська влада так боїться денного світла.

В наслідок того коли до війни лише 150.000 української дитворе побирано початкову науку в польких школах, то тепер поверх пів мільона або зовсім не побирає науки або побирає науку в польських школах.

Та цьому не кінець. Пересілині через густе сито українські державні народні школи, зийшій львівський шкільний куратор Собіньський зовсім розпорядком, яким всі укр. народні школи замінив на утраквістичні. Іменно наказав, що від третього року науки мають у них діти вчитися крім обовязкової польської мови ще й польської та всесвітної історії та географії лише в польській викладовій мові і в ній мають давати відповіді.

Таким чином фактично вже нема українських державних народніх шкіл у Східній Галичині, а є лише польські й утраквістичні (польско-українські)!

Золоті скарби на вичерпання.

В сьогоднішніх часах наперових грошій, зросла до високої степені погоня за золотом. Відчувається прямо голод золота. І хто за ним не гониться? Почавши від найбільших жebraків, а скінчивши на державних скарбах. Все прагне золота. Як — найбільше! А тимчасом обчислення показують, що земські золоті скарби на вичерпання, що прийде небаром час, коли в ніякій копальні не можна вже буде знайти ні порошинки золота.

Золоті копальні в Чехах, Семигороді і в Карпатах майже вичерпані. Каліфорнійські копальні також мало що мають, а на західнім побережжю Північної Америки пошукувачі золота дійшли аж до Аляски та дармо ходять, дармо бродять — золота немає.

Ще трохи золота знаходиться в віденній Африці, але і там вже від сорок років видобувається кожного року щораз менше того пожаданого всіми металю.

З інших копальнь ще австралійські на просторі 400.000 квадратних метрів можуть дати коло 125 тон чистого золота, таї в горах Алтайських (в Азії) в Уралі та в Сибірі ще дещо знайдеться.

Та все це вже останки. Любителі золота повинні це собі взяти до серця та вже від сьогодні ховати у старих панчохах, чи яких міпчочках закуплені за всяку ціну золоті предмети, щоб мати чим потішитись, як прийде „беззолотний час“.

Вальоризація.

Ціле господарське життя Польщі опинилося від латинського нового року під знаком вальоризації. З цим днем перераховуються всі державні податки і данини на зо-

лоті франки. Основою обчислення залізничних тариф стає золоті одиниця. В золоті установлені ціни на тютюн, а згодом і на інші вироби польського державного монополю.

Перейдемо з окрема кожду вальоризацію та постарасмося дати вияснення, що до кождої.

Вальоризація податків представляється як слідус: При промисловім податку за промислові патенти (свідоцтва) і ресстраційні карти побиратиметься з днем 1. січня ц. р. оплата перечислена на золоті франки, при чому ціна цих патентів та карт буде урядово оголошена в золотій франковій валюті.

Місячні оплати податків довершуватимуться в цей спосіб, що місячні обороти в марках польських перечислюватимуться на золоті франки після пересічного курту цього франка з цього самого місяця і то так відносно промислового податку як і громадських податків. Обраховану в цей спосіб податкову суму вплачується в марках польських після курсу золотого франка в дни доконуваної влати податку.

Сума місячних оборотів за друге півріччє 1923 року має бути виказана в марках польських, а рівночасно перерахована на золоті франки, після пересічного курсу того півріччя, а обрахована в цей спосіб податкова сума вплачується рівнож в марках польських після курсу золотого франка цього дня, в яким доконуватиметься вплата цього оборотового податку. Курс золотого франка для всіх державних податків і данин буде оголошувати Міністерство Скарбу щоденно і то в дорозі телеграфічній, при чім курс цього золотого франка буде обовязувати на третій день від дня надання телеграми, а всі державні уряди мають на виднім місці по-

мішувати оповіщення про курс цього франка. Курс цього золотого франка зівстав назначений на дни 1. і 2. січня ц. р. на 1,200,000 а на день 3. січня на 1,230,000.

Інакше дещо представляється вальоризація залізничних тариф. Ці залізничні тарифи обраховуватимуться в так званих тарифових одиницях, з котрих кожда буде рівна $\frac{1}{100}$ частини золотого франка. Означені в цих одиницях оплати побиратимуться в марках польських на основі курсу золотого франка, який буде усталюваний два рази в місяць, а то на час від 1. до 15. і від 15—30 кождого місяця. На першу половину січня курс цього франка означено на 1,200,000 Мп. Після цього ціна особових білетів виносить за кождих 10 кільом. III. кл. особового поїзду 20 одиниць; II. кл. 40 одиниць; і I. 60. Ціни білетів в поспішних поїздах коштуватимуть о 50% більше. За їзду без білету побиратиметься доплата у висоті найменше 200 одиниць; за виставленне білету в потягу 30 оди-

ниць. — Задержанне поїзду без коначної потреби коштуватиме 2,000 тарифових одиниць. Приймаючи курс франка в дня 1. і 2. січня на 1,200,000 мп. білет III-ої кл. особового поїзду коштує на просторі 10 кл. 240,000 Мп. а на просторі 100 кл. 2,400,000 Мп.

З новим роком установлено ціни в золотих франках на тютюн, цигара і папіроси. Курс золотого франка на ці вироби державного монополію обовязує тільки один тиждень, а після впливу цього часу буде установлений новий курс, а тим самим що тижня обовязуватимуть нові ціни на тютюн. Курс золотого франка на ці вироби оголошуватиметься в п'ятишю, з тим, що має в н обовязувати від слідуючого понеділка.

Що до вальоризації почтових оплат то вальоризація ця зівстала на разі здержана.

Про наслідки цієї вальоризації для наших селян і про те, як їм против цього боронитися напишемо інчим разом.

Ярмарок на подругів.

В Парижі уладжено недавно виставу кандидатів і кандидаток до подруж.

На виставі був докладний опис осіб, що брали у ній участь. У тім списі при кождім учаснику були подані всі подробиці, що відносилися до поодиноких кандидатів як також вимоги, які ставила кожда сторона.

Показалося, що жінки більш вимагають від мушин. Бо мало того, що жадають від своїх будучих мужів становища,

що давало би забезпеченне родині, але домагаються, щоб водили своїх жінок по театрах та всяких забавах, а особливо, щоб не були скупі в видаванню грошей на строї.

Мущини трохи скромніші.

Вони шукають, щоб жінка була гарна, скромна, господарна та щоб любила домашнє життє.

Наслідком вистави було кілька подруж.

РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ.

Батько Махно.

(Спомин).

(Продовження).

Від тогб часу Махнівці вже не так волочилися коло нас, а Махно згідно з умовою, держав з нами спільний фронт проти Денікінців.

Звязковий Шпота походжав гордий як індик і хвалився своєю армією на всі заставки. Ми йому не перечили. Тільки, що до особи Махна легко і делікатно підсували, що він далеко менше здібний від Шпоти. А робили ми те на цій підставі, що запримітили певну ворожнечу і подразнену амбіцію звязковою до свого команданта.

Шпота, спершу тільки хитро підсміхався і потакував головою, а далі й сам став лаяти „Батька“. Він, чим далі, то більш переконувався, що зовсім не зле виглядає „армія ім Батька Шпоти“. Чим

ніби ліпший від нього Махно? Чи може мудріший від нього? Чи більше відважний?

Де там! Якби не українські селяни з Катеринославщини, то про Махна і пес не гавкнувби.

Мало-помало цочав Шпота розкривати перед нами свою душу. А ми використували це до побільшення ворожнечі між ними обома. По правді сказавши, ми навіть щиро бажали собі, щоб у будучности Шпота зайняв місце Махна, бо, по перше, він був свідомим Українцем, а, по друге, Шпота не мав жадних переконань політичних і його легко можна було притягнути до служби У. Н. Р.

Шпота розказував нам, що проти Махна є велика опозиція, яка складається зі самих Українців, переважно кіннотчиків. На чолі опозиції стоїть командант кінноти Струк. Вони домагаються українізації армії і викинення чужого елемента з неї.

Ми зі своєї сторони налягали

на Шпота, щоб він домагався від „Батька“ сповнення цього всього, бо так треба для одноцільности його армії. Не знаю, чи Махно хотів нам догодити, чи числився зі Шпотою і українським духом у своїй ватазі, досить, що зробив усе, чого від нього домагалися. Розпустив інородців на всі чотири вітри, — завів українське урядуванне (бодай з нами! Але він більше з ніким не кореспондував), виготовив нову печать. Від тепер його ватага звалася. I. Українська Селянська Повстанча Армія ім. Батька Махно. Але найбільша річ було це, що від тепер вся його агітаційна література була друкована по українськи. Часопис перейшов з російського на російсько-український. Не змінив одної команди. Але це тому, що в нього ніякої команди не було.

Був час, коли здавалося, що Махно стане на щиро український ґрунт і перейде під накази Головного Командування Армії У. Н. Р. — Але це тільки здавалося. Махно

По той бік греблі.

Село.

(Оригінальна допись).

В попередніх числах в'яснено, хто рядить Україною. Село в рядженню Україною займає також своє місце, але то на сірому кінці.

Радянська влада опирається головню на робітництво. Робітники займають часто найвищі державні посади, вони диктують владі, як вона має поступати. І хоча от як на Україні понад 80% становлять селяни, всеж таки на першому місці стоять робітники.

Робітничо-селянська влада... Через те, що робітники грають на Україні першу скрипку — селянам живеться не так, як хотілосьби. Ціла господарська політика большевиків іде в тім напрямі, щоби головню робітничови було добре. А це добро може відбуватися лише коштом села.

Як знаємо, Україна край хліборобський. Богато там збіжа, мало промислових виробів. Перед війною збіже з України продавали в світі, а спроваджували на Україну залізні вироби, сукна, шкіру ліки взагалі все то, чого не виробляє село, — лише місто.

Завдяки цій виміні, ціни на збіже і другі товари вирівнувалися. — Тепер воно дещо інакше. Збіже справді вивозять світами, продають його другим державам, але скуповують його у селян по такій ціні по якій самі хочуть. Бо загранична торгівля є монополем держави. —

Нікому не вільно торгувати з чужими, лише державі Томуто й ціни на збіже регулюють не селяни. — Через те ціни на збіже незвичайно низькі в той час, як все, що селянин мусить купити є надміру дороге. А чому залізо, шкіра, сукно і т. д. таке дороге? Це власне ізза того, що уряд веде політику в першу чергу з користю для робітництва. Уряд не допускає з заграниці ніякого товару наприклад: черевики коштують у нас 3 до 4 долляри. На Україні коштують такі самі черевики тамошного виробу 8 до 10 доллярів.

Наколиби влада дозволила на спровадження черевиків з заграниці, то вони коштувалиб, скажім 5 доллярів. Таким чином тамошні фабрики чи шевці черевики власного виробу мусілиб продавати також по такій самій ціні. Селянин мігби тоді купити черевики за половину того збіжа, яке на одну пару черевиків

продає він тепер. Але робітник заробивби тоді о 50% менше, чим він заробляє. А чи є хто на світі, що сам добровільно відказавсяби від зарібку? Здається нема. Таке й тут. Робітники захопили владу і диктують політику зі шкодою для українського села.

Село проти того поволі зачинає боротися. Та доки воно не має безоглядного впливу на політику, доти боротьба села проти визиску не увінчається успіхом. Щойно тоді, як селянство стане повноправним господарем на своїй землі — заживе він так, як годиться. А чи до того йде? Моє вражіння, що так. Від одного селянина чув таке: „Ані фунта збіжа не повеземо на ярмарок доти, доки червінець не дожене збіжа. Досить вже визиску“. Так думають всі селяни України. Надоїв їм вже визиск, — а це спричинить стремління у селянства до станової організації.

Сонце — жерело життя.

Поява штучного світла — тобто вогню — на землі вважалася чимось надзвичайним; доказом того може послужити грецький переказ про Преметей. Переказ оповідає, що і прометей украв богам огонь з неба і приніс його людям на землю; заздрі боги покарали його, так, що прикували до скалі на Кавказі й веліли орлові щоденно роздряпувати його печінку.

Оте все вказує, що люди вже з давен-давна відчули надзвичайне значіння

сонішнього тепла і світла для свого життя й існування та оцінили вагу того винаходу, який дозволив їм доповнювати собі те світло й тепло тоді, коли сонце їх нам не дає безпосередно.

Нинішня наука про природу стоїть на тому, що джерелом усього життя на землі являється сонішне проміння. Тільки під його впливом можуть рости й розвиватися рослинний та звіриний світ на землі. З його добродійства користаємо не тільки тоді, коли сонце світить і нас нагріває, але й посередно. Природа зладила собі великанські збірники, в яких переховує цілими віками цю животворну сонішню тепляну силу (або як у фізиці кажуть: енергію). Тими збірниками являється — цілий рослинний світ.

Щоби це зрозуміти, зясуймо собі життя та взаїмні відносини тих двох великих, протилежних світів: рослинного та звіринного. Возьмім під увагу звірину, що живиться рослинною їжею, головним складником якої являється вуголь. Поживив через жолудок дістається до крові, яка, кружляючи по цілому тілі, приходить до легенів (легких), де зустрічається з повітрям. Повітря, як знаємо, складається з двох газів: неутрального азоту й палкого кисня, який є необхідний для всякого життя й горіння. Отже цей кисень у легенях сполучується з вуглем крові; у легенях відбувається процес т. зв. „тихого горіння“, вислідом якого є газ, званий вугляним квасом (власивно двокисом вугля; той газ повстає завжди, коли горить вуголь). Отсей газ видихується з легенів і розсівається в повітрі, а до легенів треба знову свіжого повітря, в якому є новий кисень. Таким чином звіриний світ занечищує повітря вугляним квасом, а зуживає кисень.

Завдання, відчистити повітря й додати йому свіжого кисня, природа поклала на рослини. І вони віддихають: та їхніми легенями являються листя. Одначе до їхнього віддиху необхідна присутність со-

був ніби знами в згоді, а сам свою думку думав. Йому треба було трохи відпочати і сяк так приладитися в дальшу дорогу, тому й потурав нашим вимогам що до українізації та порядку.

Про все це доніс до бригади наш звязковий і тепер пішла робота на знищення Махна.

Зовсім точно був уложений плян „головної зради“, себто одного дня мав Батько стати „сином“ і піти денебудь під ключ. — Його місце мав зайняти Шпота. — Він упевняв що навіть пані Махниха буде за тим.

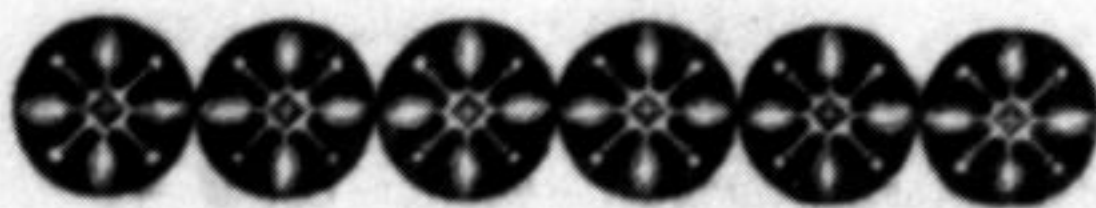
Командант кінноти Струк заявив готовість перейти з цілим відділом під команду нашої бригади. Але бригада пропозиції не прийняла. Боялася деморацізації і не була певна чи за два дні Струк не покине її і не піде до Махна назад. Що при тім захопивби і все, що вартісне з бригади — то певне. — Не знати чи добре, чи зле зробила наша команда. На кож-

дий випадок той перехід кавалерії означав чинюсь загибель, або Бригади УСС. або Батька Махна.

Командант сотні кінноти УСС. Левко Лепкий міг стати одного дня командантом найбільшого кавалерійського відділу на Україні. Міг утворити що найменше бригаду і перезвавшись на „отаман“, вести війну з ким завгодно. Але, хоч як йому усміхалися почести та чистої англійської раси коні, він з недовірем віднісся до пропозиції переходу. Волів своїх 80 хлопців чим „англійця з Коломиї“ і степень галицького четаря.

Струкови бригада не відмовила, але відрадила, бо комбінувала, що при вступленню на престол Шпоти все й так прийде до Армії У. Н. Р.

(Далі буде.)

нішнього проміння. Під його впливом листки зеленіють і стають здатними до віддихання. Воно лежить у тому, що листки втягають у себе те зпсоване повітря, отже занечищене вугляним красом, і розкладають той kwas на вуголь і кисень, кисень увільнюється й відсвіжує повітря, а вуголь лишається в дереві й творить той матеріал, із якого побудована кожда рослина.

Так отже сонце, нагріваючи рослини, неважче підганяє тих лінивих розбірників, щоби переводили вуголь із його двоокису до тіла рослини. Наслідки тої праці не йдуть на марне: коли звірина зїсть рослину поживу, отже приняла в себе й ту частину тепла, яку сонце переділо своїм промінням у рослину. Коли вуголь разом із кровю дістанеться до легенів і там стане знову сполучуватись із киснем повітря, то при цьому повстає тепло, яке ми що хвилини пізнаємо в температурі нашого тіла.

Таким чином між тими двома світами йде безнастанно така „замінна торгівля“: рослини розбивають вугляний kwas на вугіль і кисень; вугіль лишають у собі, а кисень віддають у повітря. Зате звірята беруть у себе вуголь у виді їжі й віддають його в повітря за посередництвом легенів, де вуголь зустрічається з киснем повітря. Отсей круговий хід вугля й кисня між рослинами і звірятами можливий лише під впливом сонішнього тепла. Він являється змістом цілого життя в природі. Без сонця нема життя; хоч би як нагріва-

ти рослину, то вона не буде зеленіти й розвиватися нормально якщо на неї не світитиме сонце.

„Фабрика“ нашого сонця йде зпокон віку. Ще коли не було звірят, ні людей на землі, сонце переливало великанські маси своєї енергії в дерева й виплекувало буйні ліси. Та з них сьогодні лишився тільки слід — і то не на землі, а під землею. Серед ріжних катастроф, що їх переживала земна кора, вони западалися, їх покривала вода й наносила на них що раз більше намулу, так що тепер трудно до них дібратися. Там вони лежали довгі віки й дуже перемінялися. Щезло з них то все, що було колись живе, а лишився сам вугіль: вони закам'їли. Коли ж ми сьогодні виносимо на денне світло ті колишні дерева, то це вже тільки кам'яний вуголь, із якого можна добувати те тепло, яке колись перелило сонце в ці зпоконвічні ліси. Отсе й головний магазин, що з нього можуть люди черпати тепляну енергію тоді, коли соняшного тепла їм за мало.

Неможливо мабуть уявити собі, як виглядало би сьогодні життя людини на землі, як би ми не знали вогню. Люди не могли би і в сотній частині досягти тої культури, до якої дійшли майже виключно при допомозі вогню. Подумаймо тільки, що вся комунікація на землі, на морі і в повітрі можлива тільки тим, що люди знають силу пари й ріжних газів. Так само й добування металів вимагає огню — а без металю нема культури. 4.

Л. Я.

Теперішня Буковина.

(Докінченне.)

О, жандарм, особливо коли він зі старої Румунії, це пан життя й смерти. А найменше буковинське сільце пишається телефоном і жандармською казармою, яку мусять обов'язково стеречи нічу сільські вартові. Але ще страшніша „сігуранца“ (цивільна поліція) з хмарою агентів зі шумовиння румунського й нашого. За найменше підозрінне арештує і відсилає під воєнний суд. Коли хтось з інтелігентів вже так „тихо сидить“, що нема йому що закинути, тоді кличеться його і списується з ним ще раз протокол на ту обставину, на яку вже кільканацять разів списувано, щоби показати: бач, ми все маємо тебе на оці.

А тимчасом корупція, крадіжні нищать край немилосерно. Прегарні буковинські ліси винищується без розбору з енергією варварів і вивозиться в Румунію для гонення фабрик і залізниць, а деревляний матеріал сягає до немовірних цін, числених у фунтах штерлінгів, через вивіз до Франції, Англії й Палестини.

Румунська камера (парламент), де між настановленими з ласки пануючого правління „лібералів“ засідає й український мужик із Веренчанки, Васкан*) ухвалено кон-

ституцію, якої один артикул надає рівноправність усім Р у м у н а м. За цей параграф була доволі гостра безупинна боротьба, головно зі сторони Німців. Побоювання Німців були оправдані, на що вказує найновіше зарядженне уряду, що касується свідоцтва „приналежності“, а заводиться свідоцтва „національності“, а на днях має відбутися новий перепис, у якому для національності є лиш дві рубрики: Румун, чужинець (Roman, strain).

Аграрну реформу, яка вийшла в життя вже від 1919 р. нарешті переводиться, але для безземельних нема з ньої потіхи. Закон виходив з того заложення, що треба створити куркулів, яким доповнюється маєтність до 4 га, наколи вони вже мають своє господарство, але подбав і про те, щоби не бракло наймитів постанавляючи, що землю не можуть набути ті, які не мають вже власного господарства й власного інвентаря. Огірченне страшене, аж до розпуки. Великим власникам можна оставити найбільше 250 га орного поля, крім городів, забудованих і будівляних парцель, садів, парків, лісів і неужитків. Власники обходять закон у цей спосіб, що ділять добро на кілька частий, а кождому з таких власників належить пайка винята з під

вивласнення. А що закон уважає за неважні розділи по 6. IX. 1919 р., то дідичі покликаються на своїх офіціалістів, які під присягою зізнають, що добро вже давно розділене, лиш інтабуляція не переведена через воєнні події. А вже місцеві комісії узнають відповідну скількість парцель за городи і неужитки навіть не раз найлучші лани. Є села, які через такі „штуки“ нічого не одержать, але котра громада була свідомо свого права й уміла боронитися, там вивласнено більше, завдяки тій обставині, що начальник красвої аграрної комісії, Грігоровічі сам по собі чоловік чесний і стоїть по стороні селян. Школам призначено на кожду сі-темізовану клясу 1 га, парохам оставлено по 12 га, кооператорам віддано по 6 га, дякам по 3 га, паламарам по 1, а решту селянам. Ціна за га від 3—15 тисяч леїв, з чого половину платить держава, а решту можна сплачувати через 20 літ.

На черзі парламентарських нарад має станути проєкт про зміну адміністрації. Буковина (як окрема провірція вона не існує, є лиш північна Молдава) має мати 5 префектур (воєвудств), з окремими повітовими радами, а громадські ради мають складатися відповідно до числа населення з 11—15 членів-мушин вибраних на 8 років лістами загальним і обов'язковим правом голосування, зі заступників від торговельних і промислових палат (по 1), зі задержаннем певного проценту для меншостий (за „меншости“ розуміються певно ті езекутори чи інші ниші урядовці Румуни, які як ріжні „шефи“ стягаються в українські села). Ці всі радні по зложенню присяги кооптують до себе 2—3 жінки (вище 30 років життя). Крім начальника громади (прімар) буде ще „нотар“, представник державної адміністрації з прерогативами, які тепер має референт громадських справ при староствах, який фактично буде правити громадою.

Якже видержує ті всі благодати український народ?

Про якесь духове життя хочби лиш серед інтелігенції нема й мови, бо нема духових центрів, а що гірше — цілковитий брак української преси. Причини, які на це складаються ріжні, дещо й в інерції громадянства, але головно відношенне уряду, а радше сказати військової влади. Треба пригадати, що від часу окупації до сьогодні не знесений стан облоги на українській часті Буковини, а виімок становить лиш місто Чернівці. Тому, що румунський пресо-вий закон не знає обмежень для преси, то військова територіяльна

*) У сенаті з Кіцманя Павлюк, що був васильківським послом у чернов. соймі. — Авт.

влада не заборонює видавати українських часописів у Чернівцях, лиш... недозволяє часописів висилати поза Прут. А для самих Чернівців українського часопису не можна видавати. В той спосіб убито один часопис по другім, аж зійшло на нулю.

Про інтелігенцію сказано досить. Селянство держиться на диво гарно у своїй свідомості, але заполохане, стероризоване. Просвітне Товариство в Чернівцях „Руска Бесіда“ майже не проявляє життя, а невідновлювані читальні по деяких громадах це заслуга місцевих чинників. Але як ці читальні можуть розвиватися, коли від часу до часу так загострюється режим, що на т. зв. „толому“ для тереблення кукурудзи треба було мати цієї осені дозвіл військової команди, а вона посилала туди на стійку жовніра на цілу ніч? На кожний збір у читальні треба мати дозвіл від староста, сітуранці й команди дівізії, що без протекцій майже не можливо одержати.

З економічно-кооперативних товариств проявляють життя відновлена „Селянська Каса“ і „Видавничка Спілка“.

Важкий процес переходила „Селянська Каса“, яка доведена перед війною до руїни станула по війні знов на ноги завдяки переоцінці вартостий. Спритови управи можна хіба це завдячити, що зуміла „урвати поли“ від „Красового Банку“, заким звязав був „Селянську Касу“ на 76 років т. зв. „санаційний закон“ буковинського сойму. Однак і цій інституції грозить страшна небезпека. Старий румунський закон про націоналізацію капіталів, який від марта 1923 р. розтягнуто й на прилучені провінції постановляє, що всі капітали є власністю держави, що одна централь в Букарешті ними обертає, що директором такої інституції може бути лиш Румун, що урядників може управа настановлювати лиш у порозумінню з директором. Ця акція теперішньої управи звернена тепер на те, щоби перетворити „Селянську Касу“ на таку правну інституцію, до якої згаданий закон не підходивби.

„Видавничка Спілка“ розвивається гарно, але не в напрямі видавництва, лиш як книгарня і папірня. Вона є тим місцем, де стрічаються всі з міста і провінції, що ще несять бодай імя Українця. Тому недалеко від її льокалю завсіди крутиться шпіцель, або заходить до skleпу й дає дещо вторгувати.

Для схарактеризування настрою, який панує серед українського населення на Буковині, наведу такий епізод, який точно можна приложити й до Буковинців. Коли у ве-

ресні мене приведено з 10 товаришами до тюремної канцелярії воєнного суду, я побачив закованого Бесарабця-мужика, який сидів змною в тюрмі вже 1921 р. Він спитав нашу „партію“, чи нас били, а коли один з товаришів заявив, що лиш „троха дюгали“ звернувся

Бесарабець до жандарма, команданта нашого конвою, толам, у якому пробивалася розважно-холодна продуманість, переконання: Ви нас зараз бєте, а ми вас будемо відтак, сій Богу, будемо, лиш ви нас бєте, а не маєте защо, а ми вас будемо і будемо мати защо... Л. Я.

Огляд світових подій.

Англія

вже має плян свого державного життя. Бідбулося вчисте отворення парламенту. Оба провідники опозиції Льюїс Джордж і Мекдонелл сердечно виталися і сиділи біля себе. Парламент обрав президента. 15. счня король прочитав мову, над якою опісля розведеться дискусія, що тревалитиме три дні. Після дискусії відбудеться голосування над довірем дотеперішньому кабінетови Болдуїна. Довіри він не одержить і подасться до димісії а до влади прийде Мекдонелл, провідник партії праці (лейбур парті). Він утворить соціалістичне правительство, яке підпіратиме Льюїс Джордж і ліберали. Програма діяльності найбутнього міністерства в головних нарисах відома. Її найважливішою точкою буде безпосередня участь у відбудові господарського і зрівноваженню політичного життя Європи. А що у цьому випадкові інтереси Англії і Франції розбіжні

між ними прийде до напруженого соперництва. І ще кабінет Болдуїна не уступив, а партія праці не прийшла ще до влади, а влі в Європі заклочуються союзи, відбувається безліч потаємних і явних нарад, яких осею є якраз це соперництво.

Найважливішими такими союзами останніх днів, про які ми вже писали є: італійсько-еспанське порозуміння і французько-чеський союз. Перше ослаблює Францію (загрожує звязки з її кольоніями в Африці), другий ослабить майбутній вплив Англії в Європі. Але якби там не було і хотяй ще не пора розлисуватися над майбутньою програмою Мекдонелла, одно певно, що він, незалежно від своїх соціалістичних переконань, муситиме вести велико-державну англійську політику, якої остаточно метою буде забезпечення для Англії найбільшого вливу у світі.

Конференція в Білгороді.

В Білгороді зіхалися міністри заграничних справ держав Малої Антанти, тобто Чехо Словаччини Румунії і Югославії. Вони будуть радити: 1. над поширенням французько-чеського союзу на всі держави Малої Антанти, 2. над взаєминами з Угорщиною і Болгарією такими, аби не допустити до зросту цих держав. Буде порушена справа контролі над угорською позичкою і буде звернена пильна увага на Болгарію, яка зачинає

сильно непокоїти М. Антанту. Іменно до Болгарії приїхав князь Кирило, а наміряє приїхати ще його батько бувший цар Фердинанд. Це означало би, що Болгарія робитиме приготування до війни. 3. над справами економічними і над знанням Совітів. До білгородської конференції привязують велику вагу найбільше з огляду на те, що вона закінчиться великим зростом французьких впливів в середній Європі.

Польща.

Сойм ухвалив широкі повновласти для президента польської республіки в царині справи скарбу. За повновластями голосували згоди усі без виімку польські партії, дарма, що повновласти не дуже погоджуються з основами польської конституції. Президент республіки, а властиво рада міністрів зможе тепер приспішувати речинець платности податків, підносити довільно податки безпосередні, впроваджувати бюджетові ощадности, змінювати статуту фінансових інституцій, усталювати

нову монетарну систему, продавати промислово-торговельні підприємства до суми сто мільонів золотих франків і т. д. Як бачимо це дуже далеко ідучі управлення. Здавалось би, що грошева біржа покаже звичку марки польської з огляду на такі світлі можливости „направи“ скарбу. Але сталось якраз навпаки. Почався шалений танець долляра, а з ним карколомні скоки доріжні. Протягом 2—3 днів ціни підскочили в двоє троє, а польські часописи сумно пишуть: „паньству грозить вибух зі середини“...

СІЛЬСЬКЕ ГОСПОДАРСТВО.

Які поросята добрі на розплід?

Радо лишають собі або купують наші заподатливі господарині поросята, щоби придбати собі наприклад добру льошку на розплодок. Та якже вибрати порося, з якого бажалосьби мати добру розплодову льоху? Покинемо покищо на боці справу всіляких гатунків свиний і це, що на потомство має великий вплив обіч льохи також і кнур а навіть їх родичі і діти. Тимчасом будемо мати на увазі самі поросята з поміж яких маємо вибрати льошку чи пацючка на розплодок. Наші господарі мають звичай вибирати для себе з цілого потомства передусім найбільше порося — думаючи, що найбільше порося буде і далі найкраще рости і знову — добірне потомство приведе на світ. Денеді думають знову, що найліпший для хову й на розплодок середні поросята. Нарешті деякі господарині впевнені, що краще розвиваються поросята, які вибирають собі до ссання передні щипки, аніж ті що ссуть задні.

Щоби знати де правда, одно

1. У льохи з менше-більше рівно-важкими пацятами:

	Вага пацят в klg.											Пересічно одно паця важило klg.	Пересічний прибуток в klg. на 1. пацяти
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Як уродилися	1,2	1,1	1,5	1,1	1,4	1,1	1,	1,2	1,3	0,9	1,1	1,17	—
по 10. неділях	19,	16	23	19	25	24	19	19	19	19	21	20,27	19,10
по 14. "	36	31	43	35	42	43	27	35	36	34	35	37,—	16,73

2. У льохи з різно важкими пацятами:

	Вага пацят в klg.											Пересічно одно паця важило klg.	Пересічний прибуток в klg. на 1. пацяти
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
Як уродилися	1,4	1,	1,6	1,6	1,1	1,2	1,	1,2	0,9	1,2	0,8	1,16	—
по 10 неділях	18	10	24	20	11	21	10	13	10	23	15	15,73	14,56
по 14. "	30	13	43	38	20	34	17	24	20	43	—	28,20	9,80

У цієї другої льохи одинайцять (найслабше 3 роду) паця, як бачимо, не дожило 14 неділь.

Не треба й згадувати, що всі поросята, обидвох льох які ми вибрали на приклад зпоміж сотні інших льох, діставали по відлученню тойсам харч а самі льохи також однаково годувалося через 14 неділь.

Порівнюючи потомство першої льохи з потомством другої, бачимо передусім, що пацята першої льохи, себто цієї якої пацята є майже однакові в вазі, ростуть краще, аніж пацята другої льохи. Правда, зараз по уродженню і пацята першої льохи не були зовсім однакові.

німецьке взірцеве господарство, на яким головно ведуть годівлю свиний (в селі Рульсдорф, повіт Тельтов), шукало цієї правди у поверхсто льох, добре і докладно придивляючися їх поросяткам. І що-ж виявилось?

Передусім виявилось, що пацята одних льох по 10-ох або 14-ох тижнях майже всі однакові, а між пацятами других льох одні великі, другі малі. Ясна річ, що на цім взірцевім господарстві всі пацята важено. Перший раз зараз як уродилися, другий раз важили їх при відлученню (як уже мали 10 неділь) і втретє як уже мали 14 неділь.

Для прикладу подам тут вагу одинайцяти поросят льохи якої пацята являються майже рівними щодо ваги, а потім вагу одинайцяти поросят такої льохи, якої пацята були усякі, одні тяжкі й великі, інші легкі й малі. В однім і другім випадку подам не тільки вагу пацят у першім дні їх життя, але і по 10-ох та 14-ох тижнях.

важило пересічно тільки 15,73 klg. На сднім поросяти першої льохи прибуло по десятиох тижнях пересічно 19,10 klg а у другої лиш 14,56 klg. Те саме показалося і по дальших чотирьох неділях. Тоді кожде паця першої важило пересічно 37 klg а другої лиш 28 20 klg. Прибуток по 14 неділях на поросяти першої льохи виносив — пересічно 16,73 klg а у другої лиш 9,8 klg. То значить, що у перших десятиох неділях прибувало пересічно на кождім поросяти першої льохи кождого дня 273 грамів а у пацят другої льохи лиш по 209 грамів щоденно. В дальших чотирьох тижнях прибувало на вазі кождого поросяти першої льохи щодня пересічно 598 грамів а у пацят другої льохи лишень 350 грамів. Коли по десятиох неділях вага поросят першої льохи вагалася між 16 і 25 klg, — вага пацят другої льохи по десятиох неділях вагалася між 10 і 24 klg. По дальших чотирьох неділях вага пацят першої льохи вагалася поміж 31 і 43 klg а у другої між 13 і 43 klg. Одним словом у першої льохи пацята все були більше рівні в вазі і значно краще розвивалнся. Та й на цім не кінець! На вище названім німецькім взірцевім господарстві провірено, що й дальше потомство від пацят таких льох, як перша, таксамо росло рівно: дуже бобре а потомство навіть найкращого поросяти таких льох як друга було знову дуже нерівне в вазі і розвивалося погано.

З усього того ось яка наука: Не все найбільше порося найліпше на розплодок. Добра льох така, якої всі пацята майже рівні собі в вазі і якої пацята добре розвиваються, себто добре ростуть при не дуже вибагливім кормі. Льоха, яка має великі пацята обіч миршавих і якої пацят не можна похвалити, що на них при невибагливім кормі багато прибуває, — недобра. На розплодок треба вибирати пацята, хочби й ненайбільші, від такої льохи, якої усі пацята менше більше однакові в вазі і про які знаємо, що на них при звичайнім кормі багато прибуває. Менше порося від такої льохи ліпше на розплодок, аніж більше порося від льохи, якої пацята значно невівні в вазі і лихо розвиваються.

Ми як сокіл в клітці і тому ще мусимо чекати на свої взірцеві господарства. Тим пільніше наслухуймо тимчасом до чого додумуються чужі хліборобські мудрі голови.

Остан Луцький
господар в Волі Долголуцькій.

Найменше важило 0,9 klg, одно рівно 1 klg, всі прочі мали більше ніж 1 klg, — найбільше важило півтора klg (1,5). У другої льохи пацята зараз по уродженню були ще більше нерівні. Найменше важило 0,8 klg, одно 0,9 klg, одно 1 klg, прочі більше ніж 1 klg причім найкраще важило аж 1,6 klg. Перша льоха не мала ані одного такого тяжкого, як друха. Її пацята були зате більше рівні собі щодо ваги, ніж пацята другої льохи. По десятиох неділях показалося, що пацята першої льохи кращі від пацят другої льохи. В тім часі одно паця першої льохи важило пересічно 20,27 klg а одно паця другої льохи

Світова війна в числах.

У світовій війні брали участь по боці Антанти ось які держави: Росія з 15 міль., Франція з 9 міль., Англія з 7 міль. 400 тисяч, Італія з 5 міль., Зєдинєні Стани Пол. Америки з 2 міль., Сербія і Чорногора з 800 тис., Румунія з 600 тис., Бельгія з 500 тис., Греція з 200 тис., Португалія з 40 тис., Япон з 30 тис. вояків; разом 40 міль. 600 тис.; по боці Центральних держав: Німеччина 11 міль., Австро-Угорщина 9 міль., Туреччина 1 міль. 600 тис., Болгарія 600 тис., разом 22 міль. 200 тис. По обох сторонах боролось 62 міль. 800 тис. людей. Держав Антанти і з нею заприятелених було тридцять з 1.391.600.000 мешканців, центральних чотири з 159.500.000 мешканців, невральных двайцятьпять держав з 160.250.000 мешканців. Антанта мала 6 міль. убитих, а саме Росія 2 $\frac{1}{2}$ міль., Франція 1 міль. 400 тис., Італія $\frac{1}{2}$ міль., Англія 650 тис., Сербія 400 тис., се є половина її армії, Румунія 100 тис., Америка 40 тис., Бельгія 100 тис., прочі держави 300 тис.; центральні держави мали 4 міль. 200 тис. убитих, а саме Німеччина 2 міль., Австрія 1 $\frac{1}{2}$ міль., Туреччина 600 тис., Болгарія 100 тис. Загалом убитих

у війні було 10 міль. 200 тисяч, в наслідок війни втрати виносили загалом 37 міль. людей.

В грошах кошти воєнні Антанти виносили 510 мільярдів, а центральних держав 250 мільярдів золотих марок, разом 760 мільярдів. Найбільші видатки мала Англія 166 мільярдів і Німеччина 140 мільярдів.

Наслідком війни народне майно усіх воюючих зменшилось, крім Америки і Японі, котрих майно зросло. Також побільшилась загальна скількість паперового гроша, найбільше в Росії, Австрії, Німеччині, значно менше в Італії, Франції і Англії, а найменше в Америці.

Доріжня зросла найбільше в Росії, Австрії, Німеччині, менше в Італії, Франції, ще менше в Англії і Америці.

Війну виповіла перша Австрія Сербії 28. VII. 1914, послідна Америка Австрії 7. XII. 1917 р.

Перший мир заключили Центральні держави з Україною 8. II. 1918 в Берестю литовським, мир версайський заключила Антанта з Німеччиною 28. VI. 1919 р., а з Австрією в Ст. Жермен 10. X. 1919, послідний мир заключила Греція з Туреччиною в Льованні 1923 р.

Легенди наших днів.

Хрест з Калинівки.

При дорозі, що веде з містечка Калинівки до стації Жмеринка, на Наддніпряниці, стоїть старий хрест, прикрашений мідною бляхою з Розп'яттем.

В серпні минулого року проходив біля цього хреста відділ красноармейців. Один з них стрілив до хреста. Куля прошила розп'ятого Христа, а красноармейці сміючися пішли далше.

Коли вістка про той вчинок розійшлася між дооколичним населенням, кількох селян удалось на то місце, щоб перекопатися, що так дійсно є. Вони побачили, що з постріленого місця тече по спорохнявілим дереві кров.

Тогож таки дня мешканці Калинівки, Жмеринки і кількох дооколичних сіл зібралися докола хреста, молилися і били поклони. Слідуючих днів стали сходитися прочани з цілого повіту, а навіть з дальших околиць. Всі прочани були дуже обурені на красноармейців а то обурення за-

непокоїло власти, які взяли справу розслідити.

Винницька чрезвычайка вислала спеціальну комісію, в склад якої входили учені-хеміки, щоб ті дослїдили, чи це не якась штучка населення. Комісія однак не оголосила вислїду слідства, а послала тайний рапорт до Москви.

В рапорті мало бути написано, що комісія не могла ствердити ошукаництва.

З постріленого місця випливає дійсно темно-червона теч, яку населення вважає за кров. Вислїдів наукового дослїду тої течі також не оголошено.

В одній зі совітських газет було написано, що поїзд, який ішов до Києва, мусів задержатися в полі ізза великого наговну людей, що зібралися коло хреста.

Подане оповідання про хрест в Калинівці — це безперечно одна з легенд, які все повстають між народом, а особливо в часах важкого лихоліття.

поезії мають мало хисту, і знані є зі свого практичного зміслу, це є Американці і Чехи.

Вже давно завважали вчені і розумні люди, що головним двигачем поступу є голод, цебто неадаптація. І у нас каже нарід, що біда навчить ворожити, як нема чого хопитись. Чоловік заможний хоче вигідно жити і легко попадає у бездіяльність, бідний навпаки хитрує і спекулює, як би прожити, як би збогатитися і щось винайти. Визначні люди були переважно білі. Подібно буває і з народами. Історія знає багато народів, що ставши богатими, зледащили і пропали. Народи що живуть серед дуже богатої природи у теплі й гаразді пр. Негри є мало культурні і є невільниками бліх.

Краї, що нині перед ведуть у цивілізацію, Німеччина, Англія навіть Італія, з природи не були богаті. Люди там не знаходили прожитку на поверхні, тому сягнули в глибину землі і шойно збогатилися копалинами і зросли в силу. Передтим іше взяли до руханки (Німці) і до спортів (Англії) Насталювали свої м'язи, вироблювали почуття витривалости і вмідости гуртом працювати. А все це на те, аби піддержати свої народні сили у важкій боротьбі за матеріальне існування і духовий поступ.

Німеччина в 17 століттю дуже була знищена війнами і поше-тями. Нарід перевівся і здичів, край вилюднів і збіднів. Тоді то взялися німецькі патріоти до піднесення народу з упадку і звернули особливу увагу на руханку. Завдяки невсипущій праці таких великих діячів як Базедов і других у Німеччині поширилася не лише ідея руханки, але і сама практика.

В рухівнях виховувалася та німецька сила що не лише здобула Німеччині першорядне значіння але і могутність в Європі.

Не менше почесне значіння мала руханка й у Чехів. Їх знов Німці притиснули з усіх боків так, що ледве дихали і здавалося що погинуть, але тут поратувала їх руханка. В тім лежить життєве або біологічне значіння руханки, що вона помагає народови вдержатися при життї.

Який нарід перший узявся до руханки?

Греки перші взялися до руханки і то з бди, аби не згинуть. Сусідів мали численних і захланних — щось так як ми Українці. Найбільше Грекам загрожували Перси, що були десять разів численніші, мали багато підбитих народів і могли поставити десять раз більшу армію. Тоді Греки взялися запонадливо до руханки. Кождий вільний громадя-

Значіння руханки.

Руханка і культура.

Сьогодні руханкою займаються всі культурні народи. І культуру народу можна між інчим оцінювати після того, як у нього розвинена

руханка. Нарід, що зовсім не займається руханкою, тоді назвати культурним.

Дивним дивом руханка розвинена найвисше у двох націй, що до

нини старався виробити собі силу мязів таку, аби міг носити тяжку зброю, кидати залізною списою і володіти важеним мечем. Перзи у легких кафтанах, з луком і стрілами не могли нічого зробити „залізним“ Грекам.

Довголітні війни скінчилися тим що Греки в купі з Македонцямч вавоювали шлу Перзію. До цього отже помогла їм у першій мірі руханка.

Греки і Українці.

Нинішні Греки ніяк не можуть рівнатися зі своїми предками і до них можна би прикласти слова Шевченка „Славних праділів великих правнуки погані“. Визволені з протекції інших держав є до нині змарядом у їх руках. Не чуючи безпосередньої загрози для своєї національності, не дуже то горнутьс до руханки тай вояки з них поганенькі, не пара Туркам.

І ми мали славних предків й не давно ще мали державу і військо мали, лиш руховиків мало мали, як на так великий народ і досі обмаль їх. На Великій Україні не відчувують якомсь люди, не лиш селяни але й інтелігенти загрози для національності. Одно добре, що в останнім часі прозріли, хто їх ворог і навіть зпоза „українізації“ бачать його. Ш-ода часу гаяти, аж буде своя вільна і справжня держава, яка заведе обовязкову руханку по всіх школах. Позашкільною руханкою можна і треба вже тепер приспішити ту хвилю.

Руханка чи спорт?

Чоловік як має що купити то вигається нераз, особливо тепер як грошей обмаль, чи купити бриндзі чи селетця, скажм, або радиться з жінкою, до якої школи посилати дитину, з якої швидше хліб буде. Так само з руханкою. Ми Українці на жаль покищо не йдемо на чолі поступу, але в хвості і мусимо вчитися від інших народів. І що-ж бачимо?

Найсильніший на світі наріз Англіїці і споріднені з ними Американці займаються переважно спортами, менше руханкою. Німці, тепер слабі, колись міцні, кохаються ще й досі в комнатній руханці і то силовій на приладах, Шведи в зловровній без приладів.

Кого-ж тут наслідувати? За ким іти? Від кого перенимати руханковий обрид?

Всі тут фірми дуже солідні і товар їх д-брий. Що правда німецька фірма недавно збанкрутовала, але не через руханку.

Ми одною фірмою ніяк не можемо обмежуватися. Від усіх трьох треба товар брати (і так за пів

дармо) і то ще хто знає чи ви-старчить.

Знана річ, що богач по хапатню возом заїздить, а бідний хотівби під паху взяти тай то ще кричать на нього і криміналом пуджають. Може хто з шановних читачів навіть сидів у нім за руханку?

Хто з читачів хотівби щось більше довідатися про руханку. Її історію, осяги, про спорги - хай перестане два дні курити, а заощаджені марки (200.000 виміняє в кингарні на „Історію й теорію руханки“ Т. Франка.)

День Господний.

„Малопольський обиватель“
На нашім Поділю,
Возив раз кудись жидиськів
У сьому неділю.

І хоч фірманкою цею
Грішив проти неба,
Але біда — то не тітка,
Гроший було треба.

Проїжджає по дорозі
Через село Лани,
А там празник відбувався,
І всі люди п'яні.

Бачить мужик коло коршми,
Як музики грають,
Пють старі, парубки б'ються,
Дівчата гуляють.

Малі діти за старими
В коршму втікли з дому,
Та таке ту виспівують,
Що бачиш Содому.

По ровах і під плотами
Лезать гості п'яні,
А бороди пси їм лижуть
Як Йовови рани.

Наш мужик аж прослезився,
Згадав кару божу:
„В других нині день Господний,
А я... жидів вожу“.

Д. Іван.

НОВИНКИ

Календар. — Січень 1924.

14. Понеділок (1) Новий Рік. Обр. Госп. Василя Вел. Правосл. Новий Рік. Обр. Госп. Василя Вел. Схід 7-16. Захід 3-47.
15. Вівторок (2) Сильвестра. Правосл. Сильвестра. Схід 7-15 Захід 3-49.
16. Середа (3) Малахії пр. Правосл. Малахії пр. Схід 7-14. Захід 3-50.
17. Четвер (4) Собор 70 Апост. Правосл. Собор 70 Апост. Схід 7-13. Захід 3-52.

Народні приповідки.

З Новим Роком січень морозить, а хлоп дрова з ліса возить.

1) Замовляти можна А через Адміністрацію „Нового Часу“.

На Новий Рік прибавилось дня на зячий скік.

Що сталося в січні.

14. 1649. Від гетьмана Богдана Хмельницького до Києва.

Пригадки для Виділія Читалень „Просвіти“ на січень.

Скликати засідання Виділу. Відсвяткувати „Свято Просвіти“ з 8-го грудня, якщо воно ще не відбулося. Зробити звіт з діяльності за минулий рік і переслати його своїй філії. Скликати загальні збори читальні, вибрати новий виділ і делегатів на загальні збори філії та матірнього Товариства „Просвіта“ у Львові, які відбудуться протягом 1924 р. Начеркнути план діяльності на цілий рік. Запроценувати часопис з Новим Роком.

— 0 —

Тов. Укр. Захоронка у Львові, устроює в неділю, дня 13. січня 1924. р. в великій сали Муз. Тов. ім. М. Лисенка „Малачини Вечір“. — Вступ виклюно за запрошеннями, які можна скорше набуті в суботу від год. 5—7 вечер. в Тов. Укр. Бесіди.

Гробівець Тутенкгамена отворено. Англійські часописи доносять, що в кінці отворено гробівець фараона Тутенкгамена, на що чекало багато вчених з великим зацікавленням. Отворення опізнилося, бо треба було усунути перш усього румовища, камінне та пісок, що покривали гробівець. Перший відкопаний саркофаг (гробівець) великий, прикрашений оловом, золотом та мальовидами. Коли його отворено, знайдено другий саркофаг опертий на золотих різьблених підставах. Двері, що ведуть до того другого гробівця прикрашені чудовими фігурами богів і богинь в часі молитви. Другого саркофагу досі не відкрито.

Новий землетрус в Японії. В столиці Японії, Токіо, наступив новий землетрус, який знищив около 100, збудованих провізорично по першій землетрусі, домів. Знов є багато жертв у вбитих і ранених. 18.000 людей умерло від укушення вужів. В Бразилії вмирає річно 2—3 тисячі людей від укушення вужів. Цього року умерло з тої самої причини аж 18 тисяч. Чому? Кажуть, що вужі дуже розмножилися і зробилися такі смілі що влазили до будинків і хат фермерів і нищили людей і домові звірята.

Нова пошесть. В Малій Азії і в Константинополі вибухла нова пошесть, що забирає багато жертв. Лікарі не можуть ще викрити причини тої недуги. Вона подібна до тифу і обявляється довготривалою горячкою. Западають на ню переважно діти і молоді люди, у старших вона проходить доволі легко.

Найменчий рекрут. Мабуть найменчим рекрутом на світі є один французський жовнір, що високий на 1 метер 15 сантиметрів і важить ледви 22 кг.

Недібрана пара. В Ньюорку оженився 16-літний хлопець із 50-літньою сестрою своєї бабки. Теперішня його жінка, що є властителькою великої гостинниці в Ньюорку, запросила була його на якийсь час для кермування самоходом. Вона залюбилася в молодім хлопцеві, а той знова не міг опертися чарови її... доларів і оженився з нею. Урядникови, що приймає до відома заклоченне подружжя, хлопець заявив, що він дорослий і дозволу родичів не потребує. Та його батьки інакше дивляться на цю справу. Вони загрозили йому, що як він верне до дому, вони вкарають його по батьківськи за непослух.

Альбанці хочуть короля. В Альбанії, маленькій державі, що на балканським півострові, утворилася сильна політична партія, що хоче віддати альбанський престол панови Гаррі Сінклерови. Вістка викликала між Американцями насмішки.

Подорож Амуадзена до північного бігуна. Амуадзен заключив з міністерством американської моринарки і з президентом воздухоплавної організації договори, які улекнуть йому подорож до північного бігуна. Учасники подорожі матимуть у своїй розпорядженні три аероплани, які тепер будують. Лет над північним бігуним відбудеться десь між травнем а серпнем цього року. Кошти тої виправи виносять коло 15 000 доларів.

3. 00 років тюрми. На Мадярищині перебуває тепер в тюрмах 2.130 політичних в'язнів, яких кари виносять разом 5.500 років.

Банкет зле ожених. Один з французьких часописів помістив таке оголошення: „Всі зле ожени з міста такого то і з околиці, і всі, що не мають виглядів на подружнє щастє, звольте взяти участь у зібранню, що відбудеться... (подано час і місце) в цілі утворення комітету і зорганізування банкету для зле ожених“. Цікаво, кільки знайдеться в тім місті таких, що признаються, що зле оженилися і прийдуть на зібраннє.

Тіло команданта пропавшого повітряного корабля „Dixmuid“ знайдено на поверхні моря близько Сицилії. Виходить з того, що корабель той затонув.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

ЛЯЛЬКА.

(З журналу „Венігрет“, що видається ученицями жіночої школи в Дермані на Волині в писаній формі).

Колись, як була маленькою, — гралася в ляльки. Мама дивилась на мене і казала: „Грайся, дитино, поки доля не грається тобою як лялькою“. І я гралась... Підросла. З'явилась нова лялька — симпатія і мама так само з ласкавим усміхом дивилась на мене й казала: „Грайся поки грається“. Але „чим далі в ліс тим більше дров“, так було і зі мною. Чим більшою ставала, тим більше прагнула, бажала... — Надоїдала стара, поношена лялька, — хотілось нової; хотілось чогось ясного, чистого, високого... Але чому старе надоїло. Одначе є люди що ціле життя бавляться в ляльки. Чому ж мені вже надоїло?

Знайшла нове;... знайшла мету життя, а мама знов каже, що мої бажання жити для Рідного Краю, для свого народу — є тільки лялькою. Ні, це вже не лялька, це щось, без чого не можемо жити...

Гая Шпігельман.

ХРОНІКА

Села Воскресінці, пов. Коломия.
(Продовження.)

Сумний це був день як виходили з села „на війну“. Розпука огортала не одну родину, бо багато мало вже не вернути, багато по довгих стражданнях вернути без ноги, або без руки. Жаль стискав серця на вид пращання родин, на вид сліз. Всі пригноблені... немов чорна хмара налягла над селом.

І пішли вони. Тодішній настрої найкраще можна зрозуміти зі слів Калиновича „Моїм Синам“:

Відлетіли два соколи
З рідного гнізда,
Забрала їх в путь далеку
Не своя зізда.

А в гнізді остала мати
З хмарию журн:
На щож я вас породила
Кохані сини?

Нащож я вас породила
В годину гірку?
Полетіли мої діти
В сторону чужу.

Гей чи пернуть, як згадають
Що мати сумна,
Тужить з ночі аж до ранку
Бо дітий нема.

А в гнізді остався батько
Голову схилив...
„На щож я вас сини рідні
Літами учив?“

На що світ вам показав я
Далеких сторін,
Крила ваші розправляв я
В широкий розгін?

Гей чи вернуть, як згадають
Що батько старий
Плачем своїм нахилився
Просто в гріб сирий.

Відлетіли два соколи
З рідного гнізда,
Ні для веньки, ні для батька
Відряди нема...

В горі зізди погасають,
Нудьга давить груди,
„Гей чи вернуть два соколи,
Чи де пропадуть?“

Подібну тугу за рідними переживали і ті „Соколи“, що полетіли боронити чужу землю. Для характеристики подаю ось один лист, з чужини до Воскресінців.

Вповажаний Пане...

В третє обзиваюсь — ізза наших любих Карпат, з далекої чужини, в котрій пливе моє життє хвилево, н би серед моря... Приходять ночі — ночі довгі, сумні та бурливі, обгортають нас мріями ліпших хвилин... та на зустріч іде зима... ой зима... Всьо пращється вже другий раз цього часу, а мене нема, тай нема... навіть і раз пращання! Судьба-недоля!... — Подумайте я полишив в дома моє дороге серце, мою товаришку життє... моїх мрій... діти, поле, рідню, покинув свою рідну стріху, та пішов межи чужий народ очкуючи смертельного удару... Га! Коби прийшло мені побачити ще мій рідний народ, та дорогу Україну, для котрої я посвятив моє буттє, мою мізерну працю... Моє рідне село... де вчув я вперше рідне слово, працював для рідної справи... Там лишилася колиска моя, над котрою не трохи впало сліз моєї матери...

А тепер, судьба мені вирвала все, що дороге, занесла світами і дала змогу чути, бачити і бути наочним свідком великих дїл і по дїй... і т. д.

Цих кілька слів вистарчить, щоби в части увійти в настрої учасників тої страшної війни.

Почалась вона повна тривоги... непевности. Москалі розбили австрійські війська і скоро виперли їх зі Східної Галичини. Дня 15. IX. 1914 заняли російські війська коломиїський повіт. Командант міста Сехін, наложив на місто контрибуцію, 100.000 кор.

Настали сумні часи, перше тому, що всеж таки ми звикли уважати Москалів за ворогів, а Австрійців за „наших“, а друге тому, що ми зістали відірвані від наших рідних, Вони відзивались до нас тільки гуком канон, а вкінці і ті замовкли. Москалів боялися люди дуже. В лютім 1915 р. почувись знову гуки канон, а 15. II. 1915 адобули австрійські війська Коломию. До села приходили всякі війська на квартири. В марті 1915 були польські легіоністи, та зі всіх найкраще обходилися Хорвати. Зараз із весною почали копати Австрійці „шанці“ за селом. Цікаво як до цієї роботи брали вони людей. Пр. в цвітну нед. 27. III. 1915 забрали Мадяри всіх людей з церкви (!) копати шанці 14. V. 1915 пілішли Москалі знову під Коломию і почали облягати аж до 29. V. 1915. Найгірше, підчас тої облоги, потерпіло село Воскресінці, бо всіх людей вигнали за Прут. Пізніше Австрійці по-али наступати і відперли Москалів. По облозі, полишались всякі военні знаряди, багато оружа, стрілен, тощо. Хлопці розбирали гранати, робили з них перстені, або кидали цілі кулі в огонь. Ліхолітє війни почало дошкулювати. Збжа неставало, в селі кинувся тиф і багато людей вимерло. Почали приходити сумні вісти, що того вже нема, а тамтой тяжко ранений...

29. VI. 1916 знов облягли Москалі Коломию, а в ночі 30. адобули сі. Через село перейшли в боєвій лінії, а потім почались кватєруватись. Пригнали багато худоби і випасали її. Поводилось їм добре, видно з того, що хлб продавали людям. Почалося в селі жити к, аще. З Росії спроваджувано дуже дешево всякі продукти. Величаво справляли собі Різдвяні Свята. Бавилися в школі до пізна і давали представлення „Перехитрили“ (опера на 3 дїї) 18-го марта 1917. було велике свято Москалів. Цілий полк зібрався на зарінку і по відправленню Сл. Божої прочитали їм „офіційно“ що царя зкинули з престола. Величаво святкували вони ще й Великдень. Наче предчували, що в останне. — Із революцією в Росії настав розлад в їх армії. Дня 27. VII. 1917. заняли „наші“ знов Коломию і вже до розпаду Австрії її не опустили,

Книгарня Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10.

поручає на довгі зимові вечорі незвичайно гарну і цікаву повість в двох частих :

М. Твейн: ПРИГОДИ ГУКА в основній ціні 3.00.

Нові книжки.

Книжки надіслані до редакції.

Микола Матвійчук. ДРУГА КНИЖОЧКА ДО ЧИТАННЯ для другого року науки. З ілюстраціями Осипа Куриласа і Олени Кульчицької. Львів, 1923. Накладом автора.

О. Юрій Кміт. ПРОПОВІДИ НА СВЯТА ЦЬОГО РОКУ. Накладом автора. 1924.

Юліян Парликовський. СЛІДАМИ РОЗВОЮ ІДЕЇ КООПЕРАЦІЇ І СОЮЗНОГО УСТРОЮ В „НАРОДНІЙ ТОРГОВЛІ“. З нагоди 40-ліття її праці. 8. XII. 1883. — 8. XII. 1923. (Нарис з поля нашої сложивої кооперації). Львів, 1923.

О. Доценко. ЛІТОПИС УКРАЇНСЬКОЇ РЕВОЛЮЦІЇ. Матеріали й документи до історії української революції. Том II., книга 4. 1917 — 1923. Накладом автора. Київ — Львів, 1923.

ЖУРНАЛИ.

ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ІСТНИК. Книжка I. За січень 1924. Річник XXIII. Том LXXXII.

РОГАТИНЕЦЬ, ілюстрований журнал культурного життя повіту Рогатин, січень 1924. Ч. I. Рік II.

НОВА КУЛЬТУРА. Журнал культурного, суспільного й політичного життя. Ч. 7—8. За листопад—грудень 1923. Рік видання I.

Біржевий перегляд.

Грошева біржа.

приватні обороти.

Львів, 9. I. 1924.

Амер. дол. 12,000—13,000.000, одинки і двійки на рівні з іншими ам. дол., канад. дол. 11,500.000—11,600.000, Кч 360.000, фран. фр. 600.000, франки швайц. 2,100.000, фунт штерл. 53,000.000—54,000.000, Фр. бельг. 57)—580.000, Ліри 550—56.000, Лей 65.000, Австр. кор. 180—200.

Золото: 20 кор. 58—60,000.000, 20 фр. 50,000.000, 10 рублів 73,000.000.

Срібло: кор. 910.000, 5 кор. 2,900.000 фльор. 1,500.000, рублі 2,500.000.

Збіжева біржа.

Львів, 9. I. 1924.

Загальний оборот около 100 тон. Трансакції вівсі і провінціональній муці. Тенденція для твердого збіжжя сильна.

Кр. пшен. з 1923. р. — 32,500.000. Жито з 1923. р. — 19,000.000, — Броваряний ячмінь з 1923 — 17,000.000, — Овес з 1923. р. 16, — 17,000.000. Горох пільний 00,000—01,000.000. Горох Вікторія 48,000.000 мід. Пшенична мука 40% „О“ 70,000.000, 55% „1“ 55,000.000, 70% „4“ 45,000.000. Житня мука 60% 45,000.000, 70% 40,000.000. гречана каша 00,000—10,000.000 — Ціни розуміється за 100 kg. без споживного податку. Місце, стація заладвання.

Ринок.

Хліб 1 кг. 200.000, мясо волоче 3,000.000, свиняче 3,000.000, теляче 2,100.000, солонина

000.000—3,600.000, сало 3,800.000, смадець 4,500.000, масло десерове 5,000.000, масло кухонне 4,000.000, сир 1,400.000, яйця 1 шт. 150.000, сметана 1 літра 1,600.000, молоко 350.000, 1 кг. меду 0,000.000.

Офіціальна біржа.

Варшава, 9. I. 1924.

Доляри 9,750.000.

Присилайте сейчас передплату на 1924 р.

ОПОВІСТКИ.

На захоронку ім. Голубця у Львові.

До збірки оголошеної на ту ціль, у нас в попередньому числі нашої газеті додаємо, що всі послі і сенатори дали на ту ціль крім п. сенатора Льва Марковича якій мимо цього, що зобов'язався заплатити на ту ціль квоту 3,000.000 досі не заплатив. Просимо цю дорогою шановного пана сенатора о врівняння цієї квоти з угляде-нем девальюації і вальоризації.

— о —
МАЛАНЧИН ВЕЧІР заходом „Сокола-Батька“ в неділю 13. січня 1924. —

— о —
Замість віця на домовину бл. п. о. Стефана Тесли, пароха в Новім Селі, складає на „Рідну Школу“ Читальня „Просвіти“ в Козярях 3 мід. мп. — Вп. П. Жертводавцям щира подяка. — Гол. Уп. УІІТ.

Для українських чемних діточок
Друга книжечка до читання

для II. року науки **МАТВІЙЧУКА** з прегарними ілюстраціями Куриласа і Кульчицької **вийшла з друку** і продається по всіх книгарнях. — Основна ціна 3 марки. — — — — — Замовлення посилати на адресу: **М. Матвійчук**, Львів, вул. Панська 17., III. пов.

НАШЕ ЖИТТЄ

Красвий тижневик по справах політичних, культуральних і суспільно-економічних.

Це **найдешевший часопис** світової політики за цілий тиждень, який повинен знаходитись в кожній свідомій українській
:: семі Холмщини, Підляша, Полісся, Волині і Галичини. ::

Адреса: Редакція і Адміністрація „НАШОГО ЖИТТЯ“, Холм, вул. Люблинська, дім Людовий „Польонія“.

Ціна числа 100.000 мп., на один місяць 400.000 мп.

Приймається підписка не більш як на 3 місяці.